

Opzet van de workshop over Differentiatie in 2 varianten

'15 Inleiding

Uitleg over Differentiatie

Checklist ter inventarisatie van differentiatievaardigheden

Deelnemers delen zichzelf in in groep 1 of groep 2.

'60 Groep 1 Lieke Meijs, Statenzaal

Presentatie van een overzicht van mogelijkheden als je overweegt te gaan differentiëren.

Opzet voor een eerste stap op het differentiatiepad.

'60 Groep 2 Janneke Nieuwesteeg, Europazaal

Meteen aan het werk om een gedifferentieerde lesopzet te maken over nepnieuws.

Keuze daarbij:

differentiëren naar leerkenmerken en naar docentenbegeleiding.

Wat verstaan we onder differentiatie?

Het bewust en doelgericht aanbrengen van verschillen in instructie, verwerking en leertijd binnen een heterogene groep leerlingen, op basis van onder andere hun prestaties, beheersingsniveaus, leervoorkeur, interesse, motivatie en tempo.

Kenmerken van differentiatie

- Bewust en doelgericht **observeren** wat kenmerkende verschillen zijn die resultaat opleveren als docenten gaan differentiëren.
- Bewust en doelgericht **selecteren** waarin onderscheid gemaakt gaat worden bij het differentiëren.
- **Keuzes maken** voor concrete lesdoelen per deelgroep die laten zien hoe de verschillen omgezet worden in een specifieke lesopzet.
- **Evaluëren** van de keuzes op grond waarvan gedifferentieerd is.

Wat doe je al aan differentiatie?

- Vul de checklist in, en inventariseer hoeveel a, b en c antwoorden je hebt;
- Trek je eigen conclusie over wat je uit deze workshop wil meenemen;
- Deel jezelf in in groep 1 (veel b en c antwoorden) of in groep 2 (a antwoorden).

<p>Groep 1 Lieke</p>	<p>Doel: nadenken over wat je wilt doen aan differentiatie. Aanpak: korte theorie met overzicht van mogelijke differentiaties, met overdenking wat mogelijk is in de eigen lespraktijk.</p>
<p>Groep 2 Janneke</p>	<p>Doel: suggesties voor beter gedifferentieerd lesgeven Aanpak: oefenen met praktijkopdrachten die gedifferentieerd zijn.</p>

Workshop groep 1

“Keuze maken wanneer je welke vorm van differentiëren zinvol vindt en hoe je dat kunt aanpakken”.

Interne differentiatie	Er worden doelgericht verschillen aangebracht binnen een groep.
Externe differentiatie	Op basis van bestaande verschillen wordt een groep opgesplitst in deelgroepen.
Convergente differentiatie	Alle leerlingen moeten hetzelfde doel bereiken, verschillen zitten in de weg ernaar toe.
Divergente differentiatie	Leerlingen behalen verschillende doelen afgestemd op deze verschillende doelen.

Wanneer is differentiatie zinvol en wanneer niet?

<p>Maatwerk</p>	<p>Keuze om talenten uit te dagen</p> <p>Onderwijs betekenisvol en zinvol maken door rekening te houden met verschillen wat betreft interesse, motivatie, leervoorkeur, leertempo etc.</p> <p>Keuze voor differentiatie</p>
<p>Van elkaar leren</p>	<p>Onderwijs biedt plaats om gelijke kansen te bevorderen en van elkaar te leren.</p>
<p>Burgerschapdoelen</p>	<p>Onderwijs is minisamenleving waar leerlingen die verschillen, elkaar ontmoeten.</p> <p>Keuze om soms niet te differentiëren</p>

Stap 1 op het differentiatie pad

Wat zijn de verschillen tussen leerlingen?

Opdracht 1

Neem een klas waarin je zou willen differentiëren.

Zoek kenmerkende verschillen tussen leerlingen, op basis waarvan je zou willen differentiëren.

Stap 2 op het differentiatie pad

Waar in wil je onderscheid in gaan maken en waar niet?

- Opdracht 2

Waar wil je onderscheid in gaan maken om recht te doen aan de verschillen tussen de leerlingen?

- instructie
- begeleiding
- verwerking
- leertijd
- in welke groepjes ze leren
-

Curriculair spinnenweb model (SLO, 2009)

Stap 3

Formuleer concrete doelen per groep

Opdracht 3

De doelen moeten per groep verschillend zijn en zo SMART mogelijk geformuleerd, zodat de effecten gemeten kunnen worden.

Voorbeeld 8 uit het Handboek pagina 324

Interne convergente differentiatie

<p>Stap 1 Verschil tussen leerlingen</p>	<p>4 havo- 4 vwo Verschil in leervermogen (abstractie), bij aanleren van systeemmodel</p>	
<p>Stap 2 Onderscheid maken in..</p>	<p>Wel differentiëren naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leeractiviteiten - begeleiding - materialen 	<p>Niet differentiëren naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leertijd - inhoudelijke lesdoelen - onderwerp

Model als houvast

Vervolg

Stap 3	4 havo- 4 vwo Verschil in leervermogen (abstractie), bij aanleren van systeemmodel
<p>Convergente differentiatie: dezelfde lesdoelen halen op een andere manier</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen kunnen de fasen in het proces van politieke besluitvorming beschrijven; - Leerlingen kunnen uitleggen wat de rol is van actoren in de fasen aan de hand van belangen en machtsmiddelen; - Leerlingen kunnen beargumenteren welke rol zij zelf kunnen spelen in de fasen van politieke besluitvorming.
<p>Concrete doelen per deelgroep, verschillend in leeractiviteiten</p>	<p>A: Leerlingen kunnen de controlevragen van de docent beantwoorden met zijn/haar hulp.</p> <p>B: Leerlingen kunnen in groepjes het schema van het politieke proces vullen met kaartjes over fasen, actoren, belangen, machtsmiddelen.</p>

Lesopzet, differentiatie naar 2 groepen

Gezamenlijke start	Presentatie van docent	
Leeractiviteiten	Groep 1 Maken controlevragen over de presentatie van de docent. Bespreken gezamenlijk de moeilijkheden	Groep 2 Vullen een leeg schema van het proces van pol. Besluitvorming in m.b.v. kaartjes (fasen, actoren, belangen. Etc.)
Materialen	Controlevragen	Schema mat kaartjes Hulpkaarten voor inzet docent
Docentenrol	Bespreekt de moeilijkheden	Hulpkaart inzetten om docent erbij te vragen als ze vastlopen.

Stap 4

Evaluatie van de keuzes voor differentiatie

1.
Vergelijk de resultaten van groep 1 en groep 2 op de controlevragen;
2.
Vergelijk de behaalde resultaten per leerling nu bij deze aanpak in vergelijking met de reguliere klassikale aanpak;
3.
Bevraag de leerlingen over hun voorkeur voor de ene of andere leeractiviteit; bevalt deze aanpak?
4.
Herhaal deze opzet meerdere keren en evalueer.
5.
Trek de eigen conclusies of deze gedifferentieerde opzet werkt.

Afsluiting

Waar wil je mee doorgaan?

Met welke vraag zit je nog?

Tips en suggesties voor Lieke

Workshop groep 2

Leerstijlen Vermunt en hun kenmerken				
	Betekenisgericht 	Toepassingsgericht 	Reproductiegericht 	Ongericht
Cognitieve verwerking	Diepgaand	Concreet	Oppervlakkig (stapsgewijs)	Nauwelijks
Regulatie voorkeur	Intern/ zelfgestuurd	Intern en extern gestuurd	Extern gestuurd	Stuurloos
Leermodel / conceptie	Opbouw van kennis (betekenis verlenend)	Gebruik van kennis (toepassen)	Opname en reproductie van kennis	Samen leren
Leeroriëntatie	Persoonlijke interesse	Beroepsgericht	Diploma- en toetsgericht	Ambivalent

Beschrijf een leerling volgens Vermunt

- Je krijgt een gekleurd poppetje:
Blauw Betekenis gerichte leerling
Groen Toepassingsgerichte leerling
Roze Reproductiegerichte leerling
Geel Ongerichte leerling

Geef je leerling een naam en stel de leerling voor:

- Stel je leerling voor
- Naam, opleiding
- Cognitieve verwerking, de regulatie voorkeur, de leerconceptie en de leeroriëntatie
- Waar moet je in de les maatschappijleer rekening mee houden voor deze leerling?

Differentiatie

- Deze leerlingen vormen vandaag een klas waar jullie mee gaan differentiëren rondom het thema ‘nepnieuws’.
- Jullie krijgen een drie mogelijke werkvormen.
(handboek vakdidactiek pg 317)
- Beslis gezamenlijk hoe je de leerlingen in groepjes verdeeld en welk groepje welke werkvorm gaat doen.
- Bedenk waar en wanneer de docent begeleiding geeft aan welke groep.

Terugblik

- Welke keuze hebben jullie gemaakt?
- Is differentiëren op basis van dit criterium van leerkenmerken zinvol?
- Kies je voor het mixen van leerkenmerken of juist dezelfde kenmerken bij elkaar?
- Hoe kijk je tegen de indeling van Vermunt aan?
- Kun je leerlingen ook zelf laten kiezen?